

эта мера страхавання шырока на прадпрыятнях. Но как по мне это необходимо для «широких масс». И стоит сделать акцент на личных желаниях потребителя. В Великобритании широко распространено страхование «эксклюзивное страхование». У нас такое, к сожалению, не совсем используется, хотя у нас тоже довольно таки много особых случаев для страхавання. Однако, это довольно-таки прибыльная отрасль страхавання.

Список использованных источников

1. Васильев В.А., Мусин В.А., Федоров Л.М. Морское страхование. - М.: Транспорт, 2002. - 386 с.
2. Журавлев Ю.М., Секерж И.Г. Страхование и перестрахование. - М.: АНКЛ, 2003. - 390 с.
3. Ингосстрах: опыт практической деятельности / Сборник материалов по вопросам практики страхавання" Учеб. пособ. под ред. В.П. Кругляка. - М.: Дом Русанова, 2003. - 185 с.
4. Страхование от А до Я / Под ред. Л.И. Корчевской, К.Е. Турбиной. - М.: ИНФРА-М, 202. - 357 с.
5. Страхование дело. /Под ред. Рейтмана Л.И. - М.: Экос, 2002. -350 с.
6. Федоров В.П. Экономические проблемы страхавання. - М.: Транспорт, 2001. - 296 с.
7. Шахов В. В. Страхование. - М.: Страховой полис, 2002. - 375 с.
8. Биржевой портал №1/take-profit.org[Электронный ресурс]- Accessmode: <https://take-profit.org/statistics/social-security-rate/united-kingdom/>. – Date of access: 25.11.2021.

Світлана МАРТИНЧУК

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнського національного університету

Світлана САЧЕНКО

науковий керівник,
кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансового контролю та аудиту ЗУНУ
м. Тернопіль, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ВИТРАТ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

У процесі діяльності підприємства приймаються управлінські рішення, які визначають напрямки його діяльності у стратегічній перспективі. Вибір альтернативного напрямку проходить на основі порівняння різних варіантів розвитку та в кінцевому результаті обирається найприбутковіший для підприємства. Аналітичний відділ підприємства проводить процес порівняння на основі показників доходів і витрат, які можуть бути очікувані у разі фінансово-господарської діяльності. Дана група показників називається диференційними і їх застосовують тільки у процесі прийняття поточних управлінських рішень.

Витрати визначаються у НПСБО 1 “витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, які призводять до зменшення власного капіталу

**Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
17 грудня 2021 року, м. Тернопіль**

(за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)». Важливим аспектом у дослідженні витрат виступає їх класифікаційна ознака (табл.1)[6].

Таблиця 1

**Класифікаційні ознаки та групування витрат в бухгалтерському
й управлінському обліку**

№	Традиційна класифікація витрат	елементи класифікації	Класифікація витрат в управлінському обліку	елементи класифікації
1	Відношення до виробничого процесу	-основні; -накладні;	За способам відношення на собівартість об'єктів витрат	-прямі; -непрямі;
2	За способом віднесення на собівартість окремих видів виробництва	-прямі; -непрямі;	За складом	-фактичні; -планові;
3	За єдністю складу	-одноелементні; -комплексні;	За відношенням до обсягу виробництва	- змінні; -постійні;
4	По відношенню до обсягів виробництва	-постійні; -змінні;	За функціями діяльності	-виробничі; -комерційні; -адміністративні;
5	За доцільністю	-продуктивні; -непродуктивні;	За порядком відношення на період генерування	-витрати на продукцію; -витрати на період;
6	За календарним періодом	-поточні; -одноразові;	За ступенем залежності від прийнятого рішення	- релевантні; -нерелевантні;
7	За видами витрат	-витрати за економічними елементами; -витрати за статтями калькуляції;	За ступенем контрольованості	-контрольовані; -неконтрольовані
8	За включенням до собівартості	-витрати, що включаються до собівартості; -витрати, що не включаються до собівартості;		
9	За видами діяльності	-витрати звичайної діяльності; -витрати надзвичайної діяльності;		
10	По відношенню до об'єкта оподаткування	-витрати, що визнаються валовими; -витрати подвійного призначення; -витрати, що не включаються до валових		

Примітка: сформовано на основі [1; 2; 3; 6]

Традиційна класифікація витрат відповідає в основному системі обліку, який не дає обліково-аналітичної інформації для прогнозування управлінських рішень підприємства у короткостроковій перспективі. Тому є необхідність у класифікації витрат з орієнтацією на управлінський облік фінансово-господарської діяльності підприємства.

Основне завдання управління витратами полягає у контролюванні процесу їх формування та перерозподілу в процесі діяльності підприємства, що орієнтоване на визначення величини витрат та можливості їх фінансового забезпечення.

При цьому, важливими вимогами щодо забезпеченості результативності та ефективності управління витратами виступають:

- проведення групування витрат відповідно до визначених критеріїв;
- здійснення постійного контролю за формуванням та оптимізацією витрат;
- визначення відхилень у статях витрат від планових, встановлення їх причин та можливих методів ліквідації;
- формування резервів погашення витрат підприємства та пошук напрямків їх мобілізації.

Слід відмітити, що формування витрат підприємств в основному здійснюється у процесі основної діяльності. Проте, необхідно також враховувати витрати, пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю суб'єкта господарювання [1; 2; 4; 7]. Основними інструментами управління в даному аспекті виступають зменшення величини витрат (в розрізі видів діяльності), оптимізація структури витрат, забезпечення стабільності у процесі розподілу витрат, відтермінування часу покриття витрат тощо.

Проте, величину диференційних витрат (доходів) діяльності підприємства точно оцінити не можна, оскільки вони визначаються відповідно до конкретної ситуації, що аналізується в певному проміжку часу. Також важливим фактором впливу на визначення диференційності витрат є величина досліджуваного проміжку та економічна ситуація. Таким чином, єдиного стандарту щодо визначення диференційних витрат (доходів) не має, а критерієм визначення є залежність їх суми від запропонованого варіанту управлінського рішення. В цьому контексті важливою умовою досягнення адекватної оцінки витрат є проведення відповідних аналітичних обчислень.

Основними етапами аналізу витрат при прийнятті управлінських рішень є:

1) ідентифікація проблемної зони діяльності, яка вимагає має чіткого визначення недоліків і проблемних місць у діяльності підприємства з метою правильного розуміння проблеми;

2) формування альтернативних варіантів вирішення проблеми, які відображають реальний стан дій у короткостроковій діяльності підприємства, а їх реалізація дозволить підприємству отримувати прибуток та вкладати його у розвиток в конкурентному середовищі;

3) проведення покрокового розрахунку представлених варіантів розвитку підприємства у короткостроковій перспективі та визначення у вартісному виразі впливу всіх факторів у процесі застосування кожного варіанту;

4) проведення дослідження невагісних факторів щодо кожного із альтернативних напрямків розвитку у процесі діяльності підприємства. Особливу увагу необхідно приділити впровадженню нових інформаційних технологій, змінам у якісному складі обслуговуючого персоналу, можливостям підвищення продуктивності праці тощо;

5) вибір альтернативного напрямку розвитку, який повинен будуватись на співставленні впливу вартісних і невагісних факторів впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства. Прийняття управлінського рішення про затвердження програми розвитку підприємства повинно здійснюватись на основі найоптимальнішої стратегії розвитку, що дозволить отримувати найбільші прибутки.

**Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
17 грудня 2021 року, м. Тернопіль**

Отже, представлена схема аналізу та послідовності прийняття управлінських рішень у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства дозволить обрати альтернативний напрямок його розвитку, що забезпечить найбільший дохід.

Список використаних джерел

1. Гаркуша Н.М. Моделі та методи прийняття рішень при аналізі та аудиті: навч. посібн. Київ: Знання, 2018. 591 с.
2. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях та відповідях: Навч. посіб. Київ: КНТ, 2019. 272 с
3. Кондрич В.І. Особливості теоретичних та методичних основ аналізу витрат виробництва на виноробному підприємстві. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2014. Т. 19, Вип. 2(3). С. 152-158.
4. Ксьондз С. М., В. П. Сухораб. Витрати іншої операційної діяльності в системі прийняття управлінських рішень. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2008. С. 80 – 83.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
6. Омельниченко О. С. Напрями оптимізації витрат в системі управління. Ефективна економіка. 2016. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4901>
7. Štilis, D., Rotomskis, I., Laurinaitis, M., Nadvynychnyy, S., & Khorunzhak, N. National Cyber Security Strategies: Management, Unification and Assessment. INDEPENDENT JOURNAL OF MANAGEMENT & PRODUCTION (IJM&P). 2020. V. 11, n. 9, Special Edition (Baltic States). DOI: 10.14807/ijmp.v11i9.1431

Оксана ЧЕРЕШНЮК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Анастасія ОПРИШКО

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ЕФЕКТИВНІТЬ ВИРОБНИЦТВА
ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ**

В складних умовах пандемії та економічної нестабільності важливим є пошук новітніх та нестандартних варіантів виходу з кризи та розробки стратегічних напрямів розвитку. Особливо це стосується середніх та малих підприємств, які є найбільш вразливими до змін ринкового середовища. Для таких підприємств важливо правильно сформулювати стратегію,